

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.1. Eximinio in Traiano laudauit. D. Gregorius erga viduam benignitatem, sed hanc Christi erga præsentem viduam misericordia superauit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

illam ergo per eiusdem thesaurizatiā vigintiē Mariam postulemus illi offerendo: *Aue Maria.*

§. 1. *Eximiam in Traiano laudauit D. Gregorius erga viduam benignitatem, sed hanc Christi erga presentem viduam misericordia superauit.*

Edidit D. Ioannes Damascenus Sermonem. *De defunctis*, cuius hoc principale fuit intantum, contra perfidos quosdam haeticos probare quod fides docet. Catholica plurimum prodesse defunctis in Dei gratia, purgatorij pœnis cruciatibus, missarum orationum, elemosinarum aliorumque pietatis operum suffragia, quæ in Ecclesia pro illis offeruntur. Hac occasione prodigiosum illud enarrauit D. Gregorius facinus qui lacrimis suis ac precibus animam Imperatoris Traiani, Hispani nostri Gentilis, perferentis Ecclesiæ, ac multorum martyrum occisoris à pœnis liberauit inferni. Quamuis autem plures huius historię veritatem in dubiū

D. IOAN. reuocent, illam D. Damascenus asserit vt veram DAM. his verbis: *Resurus Oriens, & Occidens totus mli. 2. c. 44. raculum hoc germanum, & irrefutabile.* Illam autem 1. *Ser. dist. 43. titulus & eminentissimus confirmat Cardin. 43. q. 2. a. 2. Ioannes Diaconus vitam describens D. Gregorius ad 1. c. l. rij Papæ illamque consecrans Ioanni Octauo 4. dist. 45. Pontifici maximo; & quod maximè mihi diff. 9. 2. ar. 1. cultatem a limit est iudicium Angelici nostri ad 1. c. l. Doctoris D. Th. qui quatuor locis, quæ inspevi, 4. *sent. ad* illam referens, parum est quod non reprobet, *Annibal.* sed vt certam supponit ob prædictam D. Damasc. dist. 45. q. auctoritatem: quoniam & modum exponit. quo 1. a. 3. ad 2. fieri sit hoc possibile, non solum cum Traiano, *Et de ve-* sed etiam cum alijs, quos mortuos infideles & *ri. q. 6. a.* consequenter condemnatos, vt tales resuscitarunt Apostoli alique Sancti, & saluati sunt, per quod omnia huic historię contraria solvuntur argumenta.*

Cæterum hæc scholis relinquētes, hæreamus inquirentes quid D. Gregorium mouere poterit quidue in Traiano notauerit, vt eius in singulari miseretur. Plures alios Monarchas, Imperatores Reges, Principes, Nobiles, Doctores, Philosophos, Oratores de inebat Orcus condemnatos, qui dum viuerent de multis præclarisq; cōditionibus commendabantur, vt Iulius Cæsar, Augustus, Titus, Vespasianus antiqui illi L. 1. *Conf. Duces*; notque Principes Aeneas, Vlysses, cap. 13. Achilles, quorum facinora sic D. Augustinum ad

commiserationem mouerunt, vt ipso teste, ipsum ad lacrimas ea legentem pronocarent. Illi nominatissimi Philosophi Plato, Socrates, Seneca, Diogenes & alij quàm plurimi, in quorum actibus, & libris, doctrina, ac sententiæ leguntur adeo celebres, vt non paruum occitent compactionem, dum illos æternum damnatos intelligimus. In quo cæteris Imperator Traianus præcelluit, vt adeo efficaciter mouerit ad condolendum D. Gregorium, vt eius salutem exoptaret? Considerauit in eo (testatur Cardin. Ioann. Diaconus) summus Pontifex factum aliquod pietatis non vulgaris afflictæ viduæ exhibitum, quod Romam perambulans, conspexit in pariete vitis coloribus exaratum.

Equo uehebatur Imperator, copioso circumuallatus exercitu ad expeditionem gratissimam Romanoque Imperio pernecessariam. Militum legiones impromptu tristisque perfregit vidua: quæ lacrimis suis ac singulibus viam inter militum copias aperuit, stetitque coram Imperatore gemens ac plorans efflagitans ad sui consolationem iustitiam: illi quippe vnicius filius occisus interierat. Cui sic Imperator Vides, qua occasione detentum interpelles equitem, medio in itinere, copioso illo exercitu stipatum, in hostes proleuente Imperij; per animam tuam, o vidua, parienter sustine: Amen amen dico tibi, quàm primùm rediero postulat tuis promptissimè è satis faciam: Quod si minimè redieris (rephat illa) quod forte poterit non contingit illi, qui ad tam sanguineam procedit expeditionem. Tunc (ait Imperator) ille qui mihi succedet in Imperio, tibi ex iure satisfaciet. Quis illa? si mihi successor ex iustitia satisfaciet, quam tu inde gloriam consequeris, & ego, quam habebō tibi gratias pro hoc referendi rationem: Vt has omnes audiuit Imperator, & aurationes cordis suspiciens, oculorumque stertibus interpolatas ad misericordiam & compassionem eius viscera commouentur, ita vt continuo descendit de equo, iussitque totum exercitum pedem sistere, nec ultra progredi: cumque quiesceret homicidij reū præcepit inquiri, nec de Ioco pedē extulit, donec reperiunt debitas pro scelere, spestante vidua, lucte pœnas iussit Imperator, quo factō remisit illam nihil ultra requirentem. Intuitus est D. Grego. hanc historiam in pariete depictam: pietatem hanc, & misericordiam admiratus est: quod de equo in terram detraxerit; pedemque figere fecerit totius orbis Monarcham eiusque innumeras legiones stertus mulieris,

mulieris, ob rem tantilli momenti, qualem illa intendebat & cum ita esset, quod non poterat ille mortuum, ad vitam reuocare filium, sed tantum viuo non icidæ vitam adimere: quia hoc sibi magno mæsta vidua censebat esse solatio, potest (quærit D. Gregor.) vt Princeps adeo benignus, misericors adeo & compatiens, nullam inuenit coram Deo misericordiam? Hæc alie considerans, in cubiculum se solitarius recepit, & coram Deo prostratus continuis iacuit lacrimis, à cordis singultibus non abstiuit, gemitibus incessanter deflens enim, quem diuina iustitia cruciatibus addixerat sempiternis vitium, cui viscera fuerant adeo benigna & alacris miseræ compassiua. Ne tibi persuaseris (inquit Cardinalis Ioannes Diaconus) quod D. Gregorius pro Traiano rogauerit, cum ipse hoc optime nosset, imò in suis dialogis Ecclesiam docuisset, vt eiusdem caput, illicitum esse pro ijs preces fundere qui sempiternis condemnati sunt tormentis, sed quod sterneret, fuerantque eius lacrymæ coram Deo, velut vitæ voces, quas desiderium eius exprimebat, vt Moysi conigit, dum coram diuina Maiestate prostratus, fundensque lacrymas, nec vllum expressit verbum, hoc à Deo audiuit: *Quid clamas ad me? Etenim Deus, vt independens Dominus nedum iustorum audit orationes sed cordis eorum desideria & quod petere nõ audent: iuxta illud Davidici: Desiderium pauperum exaudiuit Dominus, preparationem cordis eorum audiuit auris tua. Non negauero, magnam hanc fuisse Traiani benignitatem, eximiam pectoris eius misericordiam: sed quid hanc comparemus illi quam hodie supremus ille monstrat Monarcha, in cuius comparatione Traianus, cunctique mundi Principes ac Monarchæ vermiculi sunt abiectissimi, & ipsi solis atomis minores infinitis. Discipulorum turbâ progreditur stipatus, populoque cinctus innumero: *Ibant eum eo discipuli eius, & multitudo copiosa.* Expeditionem intendit contra tene rarum Principes: quos de mundo contendit eliminare. In hac occasione mulieri occurrit desolata mæstaque viduæ, filium occisum à morte dolenti, quem fera illa bestia deuorarat: mulier hæc illi remoram iniicit, eumque taliter detinet, vt ipse gressum figat, totusque comes exercitus: suosque in eam oculos defigit, oculos confortatiuos, de quibus Gen. 49. 12 vaticinatur, bis mille annis præsciu: *Iacob: Pulchriores sunt oculi tui vino: de solamine reddit certiorum, non vinum aliquem occidens, sed mortuum resuscitans: Misericordiâ motus super**

illam. Hæc est ita hæc misericordia: tali peccatore dignissima, & que nostrum debet pectus petere. Et quam certum erat, Domine mi, quod illam tuus in visceribus ijsque pijsissimis reperitur esset pupillus mortuus, viduæque solatio destituta.

Ex occasione consolandi viduam nobilissimam, quæ cum nupta esset viro sanguine nobilissimo voculo Tarisio, è viuis ilico vir distulit, remansit autem ipsa vidua superstes valde iuuenis: & deficiente ei viro, confestim ei defendit etiam mediâ defecerunt, mentisque tranquillitas: omnia namque conuiderunt, & viri orbitas, & mille laborum calamitas, vt commuiter pauperibus, qui tales sunt, contingere perspicuum est. Expendit D. Chrysofost. quod quamuis Ep. ad viduam Dei misericordia per vniuersos se extendat *duam iuuentæ limites: Misericordia Domini plena est terra: niorem. portò singulari inuigilat cura super pupillum & Tom. 5. viduam: ita vt iure optimo, qui eam probè noverat vt David in suis hoc scriptum gereret: vexillis: Pupillum & viduam suscipiet. Pupillum viduarumque refugium: dat autem Diu. Chrysofost. eas rationes, quas postmodum adferemus, & hoc ipsum est, quod heri signabamus, quod Deus videat, vt calamitatibus adit auxiliator: vnde in eum fixus suos defecit oculos, qui miseris opprimitur grauioribus, & necessitate premitur acriori. In mundo quis, obsecro, dirioribus torquetur arumnis, quam pupilli & viduæ? Perpende quid sit filio pater, & coniugi maritus. Est pater filio, (vt iuculenter ait D. Chrysofost.) quod radix arbori: de quo sicut de radice, procedit ipse, eius vita, substantia, esse, educatio, diuitiæ, honor, protectio. Est mulieri maritus, (teste Apostolo) quod caput corpori: *Caput mulieris vir.* Attende qualis sit i. Cor. 12. amputatis radicibus arbor, & quale i. Cor. 12. caput: talis est & pupillus parente mortuo, est & vidua defuncto marito. Nulla dari potest grauior miseria, quam si deficiat arbori radix, corporique caput: eadem est & pupillo, cui pater emoritur, eadem est & viduæ, cui per mortem protector excedit maritus. Quinimo ea de causa vates Hieremias, vt Deum tamò moueret efficacius, quatenus diuinos suos oculos ad populum suum conuertere dignaretur, volens exponere miseriarum abyssum, qua mergebatur, dum à Nabuchodotos capiuus abduceretur, sic ait: *Pupilli facti sumus absque patre, matres nostræ quasi viduæ* Thren. 5. 3*

Quia verò tantus est necessitarum, afflictionumque cumulus quibus pupilli, viduæque obruantur,

obruantur, singulariter in se suscipit eorum
 Dens protectionem, defensionem & remedium,
 & hic singulariter suam ostendit misericor-
 diam. Inquitamus Euangelium, in quo nobis
 Euangelista pupillum, viduamque describit. Huius
 quæ necessitas huic comparanda? pupillus mor-
 tuus est, defertur ad tumulum, mater vidua la-
 crymis offusa languet, cuius cor singulibus
 opprimitur, & doloris a yso demergitur. Cui,
 Domine vestra seruat misericordia? Num-
 quid miseris & afflictis? In quos oculos conij-
 cis? Numquid in eos, qui gratioribus torquen-
 tur angelis? Hic eos defigit, hic diuinâ sol ator
 adest misericordiâ, hic pupillum de ferâ mor-
 tis manibus vindicat, vitam illi tribuit, mater
 verò viduæ lacrymas abstergit, plenamque lar-
 gitur consolationem: O ter maxime Monar-
 cha, quem sic detinent lacrymæ, luctusque vi-
 duæ, & in se oculos tuos declinat: *Respice in me
 & miserere mei.*

§ 2. Ibat Iesus. *Procedit hoc in itinere Domi-
 nus, sicut sol, & in meridie cursum suum co-
 hibet.*

4 **E**T factum est deinceps Iesus in ciuitatem
 qua vocatur Naim, & ibat cum eo discipu-
 li eius. Ecce defunctus. *Gr.* Delineat cœlestis
 ille pïcter solis diuini cursum, de quo aptius,
 quam de hoc materiali, & in effectibus longè
 eminentioribus dicere potuit Apostolus Petrus:
*Qui pertransiit bene faciendo, & sanando. Subti-
 liter petpendit D. Gregorius Nyssen, hoc Chri-
 sti Salsatoris iter, quod cum esset veri solis, esse
 oportebat eum nouæ semper ad oculos nostros
 claritatis lucisque incremento: iuxta illud Salo-
 monis: Quasi lux splendens, quæ procedit & crescit
 usque ad perfectam diem. Ortus est & apparuit ad
 auroram, in montis vertice, de se clarissimos
 cœlestis doctrinæ radios emittens: inde transiēs
 in proso occurrit, acclamanti, salutemque pos-
 centi: Domine, si vis, potes me mundare. Paruit hic
 effectus eius, quandoquidem integram illi per-
 fectamque dederit à lepra munditiem. Progre-
 ditur suo festinus cursu versus Ciuitatem Cap-
 harnaum, & iam lucidioribus radijs lucem
 suam ostendit in puero Centurionis, qui iam
 mortis faucibus moriturus inhærebat: *Erat mo-
 riturus.* Quem solo suæ vocis imperio vitæ re-
 stituit & salui. Ascendit altius: *Et ad miracula
 quaedam ardua magis accedit,* ait D. Greg. Nyssen.
 nam Synagogæ Principis precibus adductus,*

*Act. 10. 38
 Lib. de
 hominis
 opificio
 c. 25.
 I.
 Christus
 ut sol
 semper
 altius
 ascendit.
 Prov. 4. 18
 Matt. 8. 29
 Luc. 7. 2.
 D. GREG.
 NYSS.*

cuius filia duodeennis è viuis excesserat, in cubi-
 culi ascendit vbi defunctæ iacebat cadauer ex-
 anime, cui verbi sui spiritu vitam inspirat opta-
 tissimam: inde transgreditur, & altiora petit, e-
 uidentius splendorem suum euitrans: nec enim
 arripit verius ciuitatem Naim, vique poten-
 tiam suam declararet eminentiorem: *Potestatis
 excelsiore* Ad portas illius approximans, (locus
 hic erat confluxus populi apud Iudæos copio-
 sioris: eo quod erecta essent hic iudicum tribu-
 nalia, domusque contractuum) è quibus iuue-
 nis efferebat auctus defunctus sepeliendus, circum-
 stante populi coronâ, suæ vocis tantummodo
 præcepto etiam ad vitam suscitavit rediuiuum: ita
 ut præfentes tanta luce collustrati, stupore &
 extasi absorpti, illum ut Deum & Messiam com-
 muni calculo cœclamauint. Miraculum fuit hoc
 adeò excelsum & euident, ut teste Euangelista,
 ea de causa: *Exiit forms hic in vniuersam Iu-
 deam: in tantum, ut vltimo Galilææ fines pene-
 traret, ad castellum vsque Macheti, in quo vin-
 culis constrictum detinebat Herodes Præcur-
 sorem Domini Ioannem Baptistam: idcirco
 namque narratur Euangelistæ, quod carceri
 mâcipatus audierit ea quæ de Christi miraculo-
 rum gloria fama veridica prædicabat: Cum au-
 dissest Ioannes in vinculo opera Christi. En tibi
 qualè nobis depingat Euangelista: Et factum est
 deinceps, ibat Iesus in ciuitate qua vocatur Naim.
 Procedebat ut sol ascendens excelsiora, & quo
 progrediebatur vltimus, eò radios emittebat cla-
 riores: vnde discipulorum, populique turbæ ciui-
 tatis innumera procedebat: *Ibat cum eo discipu-
 li eius.* Ex Græco sic lege. *Ibat cum eo discipuli
 multi.* Non solum Apostoli, nec non singulares
 eius discipuli, sed alij absque numero, qui signo-
 rum eius celsitudine conuicti, se discipulos eius
 esse fatebantur, credendo in hoc itinere sibi lu-
 crum reportare: ex quibus plurimi, quam pri-
 mum eis Christi doctrina displicuit, eò relicto
 abierunt, ut narrat D. Ioannes. Similiter cum
 comitabatur de varijs locis collecta multitudo:
Turba copiosa. Sequebatur enim, hamo propitix
 vtilitatis allata: quocirca dum tempore Passio-
 nis suæ sol ille diuinus radios suos obsecurus re-
 collegit & abscondit, omnes intimi etiam disci-
 puli, relicto eo fugerunt: *Omnes discipuli eo re-
 licto fugerunt,* ait Matthæus & ipse cum alijs fu-
 gitius.*

Præclara sunt & admiratione digna verba illa
 vatis Isaïæ, quibus solis huius describit cursum,
 Hæc læta mundo renuntiat, quòd Pater cœles-
 tis filium suum factum hominem in mundum
 misit.

*Luc. 7. 17.
 1. Ioan. 6. 7.
 Matt. 26.*